

Cauza C-825/21**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

23 decembrie 2021

Instanța de trimitere:

Cour de cassation (Belgia)

Data deciziei de trimitere:

13 decembrie 2021

Recurentă:

UP

Intimat:

Centre public d'action sociale de Liège

1. Obiectul și datele litigiului:

- 1 La 24 septembrie 2014, a fost refuzat azilul solicitat de recurentă, iar la 13 octombrie 2014 i-a fost notificat un ordin de părăsire a teritoriului.
- 2 La 16 octombrie 2014, recurenta a sesizat Conseil du contentieux des étrangers [Consiliul Contenciosului privind Străinii] cu o cale de atac împotriva deciziei de refuz.
- 3 La 19 ianuarie 2015, recurenta a formulat o cerere de acordare a unui permis de ședere pentru motive medicale.
- 4 La 8 iunie 2015, această cerere a fost declarată admisibilă, astfel încât i-a fost eliberat un certificat de înregistrare a reședinței (permis de ședere temporară). Centre public d'action sociale de Liège [Centrul Public de Acțiune Socială din Liège] i-a acordat așadar un ajutor social financiar.
- 5 La 22 iulie 2015, Conseil du contentieux des étrangers [Consiliul Contenciosului privind Străinii] a respins calea de atac introdusă împotriva deciziei de refuz din 24 septembrie 2014.

- 6 La 20 aprilie 2016, Office des étrangers [Oficiul pentru Străini] a declarat nefondată cererea de acordare a unui permis de ședere pentru motive medicale. Nu i s-a mai eliberat certificatul de înregistrare a reședinței (permis de ședere temporară).
- 7 Recurenta a introdus o cale de atac împotriva acestei decizii la Conseil du contentieux des étrangers [Consiliul Contenciosului privind Străinii], cale de atac care nu are efect suspensiv.
- 8 Centre public d'action sociale de Liège [Centrul Public de Acțiune Socială din Liège] i-a retras ajutorul social începând cu 1 mai 2016.
- 9 Prin hotărârea din 7 noiembrie 2016, tribunal du travail de Liège [Tribunalul pentru Litigii de Muncă din Liège] a respins acțiunea formulată de recurentă împotriva acestei retrageri a ajutorului social.
- 10 La 15 martie 2017, cour du travail de Liège [Curtea pentru Litigii de Muncă din Liège] a respins apelul declarat de aceasta împotriva hotărârii menționate.
- 11 Cour du travail de Liège [Curtea pentru Litigii de Muncă din Liège] a considerat, în esență, că ordinul de părăsire a teritoriului notificat înainte de formularea cererii de acordare a unui permis de ședere pentru motive medicale a fost, desigur, suspendat în ceea ce privește efectele sale deși a subzistat și a continuat să se aplice în întregime atunci când certificatele de înregistrare a reședinței nu au mai fost acordate. Recurenta, care nu se mai află în situație de ședere legală în Belgia, nu mai are, așadar, dreptul la ajutorul social în discuție.
- 12 Sesizată cu un recurs împotriva acestei hotărâri, Cour de cassation [Curtea de Casație] solicită în prezent Curții să se pronunțe.

2. Dispozițiile în cauză:

Dreptul Uniunii

Directiva 2008/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2008 privind standardele și procedurile comune aplicabile în statele membre pentru returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală

- 13 Capitolul II, intitulat „Încheierea șederii ilegale”, prevede la articolul 6:

„Decizia de returnare

(1) Statele membre emit o decizie de returnare împotriva oricărui resortisant al unei țări terțe aflat în situație de ședere ilegală pe teritoriul lor, fără a aduce atingere excepțiilor menționate la alineatele (2)-(5).

[...]

(4) Statele membre pot decide în orice moment să acorde un permis de ședere autonom sau orice altă autorizație care conferă un drept de ședere, din motive de compasiune, umanitare sau de altă natură, unui resortisant al unei țări terțe aflat în situație de ședere ilegală pe teritoriul lor. În acest caz, nu se emite nicio decizie de returnare. În cazul în care a fost deja eliberată o decizie de returnare, aceasta este retrasă sau suspendată pe durata de valabilitate a permisului de ședere sau a unei alte autorizații care conferă un drept de ședere.

[...]

- 14 Articolul 8, intitulat „Îndepărtarea”, prevede:

„(1) Statele membre iau toate măsurile necesare pentru a executa decizia de returnare dacă nu a fost acordat un termen pentru plecarea voluntară în conformitate cu articolul 7 alineatul (4), sau dacă obligația de returnare nu a fost îndeplinită în timpul perioadei pentru plecarea voluntară acordată în conformitate cu articolul 7.

[...]

(6) Statele membre asigură un sistem eficient de supraveghere a returnării forțate”.

Dreptul național

Loi du 8 juillet 1976 organique des centres publics d'action sociale [Legea organică din 8 iulie 1976 privind centrele publice de acțiune socială]

- 15 Articolul 1 prevede:

„Orice persoană are dreptul la asistență socială. Obiectivul acesteia este de a permite tuturor să ducă o viață conformă cu demnitatea umană.

Au fost create centre publice de acțiune socială care, în condițiile stabilite de prezenta lege, trebuie să asigure această asistență”.

- 16 Articolul 57 prevede:

„§ 1. Fără a aduce atingere dispozițiilor articolului 57ter, centrul public de acțiune socială are misiunea de a asigura persoanelor și familiilor asistența datorată de colectivitate.

[...]

Această asistență poate fi materială, socială, medicală, medico-socială sau psihologică.

§ 2. „Prin derogare de la celelalte dispoziții din prezenta lege, misiunea centrului public de acțiune socială se limitează la:

1° acordarea asistenței medicale de urgență unui străin care se află în situație de ședere ilegală în Regat;

[...]

Șederea în Regat a unui străin care s- a declarat refugiat și a solicitat să i se recunoască această calitate este ilegală atunci când cererea de azil a fost respinsă, iar străinului în cauză i- a fost notificat un ordin de părăsire a teritoriului. [...]”

Loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers [Legea din 15 decembrie 1980 privind accesul pe teritoriu, șederea, stabilirea și îndepărtarea străinilor]

17 Articolul 9ter prevede:

„§ 1. Străinul care locuiește în Belgia [...] și care suferă de o boală care prezintă un risc real pentru viața sau integritatea sa corporală ori un risc real de tratament inuman sau degradant atunci când nu există niciun tratament adecvat în țara sa de origine sau în țara în care are reședința poate solicita [...] eliberarea unui permis de ședere în Regat [...]”.

Arrêté royal du 17 mai 2007 fixant des modalités d'exécution de la loi du 15 septembre 2006 modifiant la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers [Decretul regal din 17 mai 2007 de stabilire a normelor de aplicare a Legii din 15 septembrie 2006 de modificare a Legii din 15 decembrie 1980 privind accesul pe teritoriu, șederea, stabilirea și îndepărtarea străinilor]

18 Articolul 7 prevede:

„[...]”

Cu excepția cazurilor menționate la articolul 9ter alineatul 3 din lege, delegatul ministrului dă instrucțiuni municipalității să înscrie persoana în cauză în registrul străinilor și să îl pună în posesia unui certificat de înregistrare a reședinței model A. [...]”

19 Articolul 8 prevede:

„Permisul de ședere temporară și certificatul de înregistrare în registrul străinilor, eliberate în temeiul articolului 9ter din lege, au o durată de valabilitate de cel puțin un an”.

3. Poziția recurentei:

- 20 Recurenta susține, în esență, că un certificat de înregistrare a reședinței îi permite șederea, chiar și cu titlu temporar și în condiții precare, celui care o solicită pentru motive medicale, și implică, prin urmare, retragerea implicită a ordinului de a părăsi teritoriul notificat anterior. În consecință, hotărârea atacată nu s-a putut întemeia pe acest ordin de părăsire a teritoriului pentru a decide că recurenta se află în situație de ședere ilegală în perioada în litigiu cuprinsă între 1 mai și 2 noiembrie 2016 și nu poate, în temeiul articolului 57 alineatul 2 din Legea din 8 iulie 1976, să obțină o altă asistență socială decât asistența medicală de urgență.

4. Aprecierea Cour de cassation [Curtea de Casație]:

- 21 Potrivit articolului 6 alineatul (1) din Directiva 2008/115, statele membre emit o decizie de returnare împotriva oricărui resortisant al unei țări terțe aflat în situație de ședere ilegală pe teritoriul lor.
- 22 În temeiul articolului 6 alineatul (4) din Directiva 2008/115, statele membre pot decide în orice moment să acorde un permis de ședere autonom sau orice altă autorizație care conferă un drept de ședere, din motive de compasiune, umanitare sau de altă natură, unui resortisant al unei țări terțe aflat în situație de ședere ilegală pe teritoriul lor și, în acest caz, în cazul în care a fost deja eliberată o decizie de returnare, aceasta este retrasă sau suspendată pe durata de valabilitate a permisului de ședere sau a unei alte autorizații care conferă un drept de ședere.
- 23 Articolul 8 alineatul (1) din această directivă prevede că statele membre iau toate măsurile necesare pentru a executa decizia de returnare.
- 24 În Hotărârea din 19 iunie 2018, Gnandi (C- 181/16, EU:C:2018:465), Curtea a constatat că ordinul de a părăsi teritoriul, emis de Office des étrangers de Belgique [Oficiul pentru Străini, Belgia] în privința resortisantului unei țări terțe după respingerea cererii sale de protecție internațională, constituie o decizie de returnare în sensul articolului 3 punctul 4 din Directiva 2008/115/CE.
- 25 În cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 15 februarie 2016, N. (C- 601/15 PPU, EU:C:2016:84), instanța de trimitere, Consiliul de Stat al Țărilor de Jos, arătase că, în temeiul propriei jurisprudențe, formularea unei cereri de azil de către o persoană care face obiectul unei proceduri de returnare are ca efect caducitatea de plin drept a oricărei decizii de returnare care ar fi fost adoptată anterior în contextul procedurii respective. Curtea a subliniat în această privință că, în orice caz, efectul util al Directivei 2008/115/CE impune ca o procedură inițiată în temeiul acestei directive, în cadrul căreia a fost adoptată o decizie de returnare, să poată fi reluată din stadiul în care a fost întreruptă ca urmare a depunerii unei cereri de protecție internațională imediat ce această cerere a fost respinsă în primă instanță; astfel, statele membre sunt ținute să nu compromită realizarea obiectivului urmărit prin această din urmă directivă, respectiv instituirea unei politici eficiente de îndepărtare și de returnare a resortisanților țărilor terțe aflați în

situație de ședere ilegală; Curtea a adăugat că, în această privință, atât din obligația de loialitate a statelor membre, care decurge din articolul 4 alineatul (3) din Tratatul privind Uniunea Europeană, cât și din cerințele de eficacitate enunțate în special în considerentul (4) al Directivei 2008/115 rezultă că obligația impusă la articolul 8 din această directivă statelor membre de a efectua îndepărtarea, în ipotezele prevăzute la alineatul (1) al articolului menționat, trebuie îndeplinită în cel mai scurt termen; această obligație nu ar fi respectată dacă îndepărtarea ar fi întârziată ca urmare a faptului că, după respingerea în primă instanță a cererii de protecție internațională, o procedură precum cea descrisă la punctul precedent trebuie reluată nu din stadiul în care a fost întreruptă, ci de la începutul său.

- 26 În speță, Cour de cassation [Curtea de Casație] apreciază că motivul invocat impune interpretarea articolelor 6 și 8 din Directiva 2008/115/CE.
- 27 Înainte de a se pronunța, aceasta decide, așadar, să adreseze Curții întrebarea formulată mai jos.

5. Întrebarea preliminară:

- 28 Cour de cassation [Curtea de Casație] suspendă judecarea cauzei până ce Curtea va răspunde la următoarea întrebare preliminară:

Articolele 6 și 8 din Directiva 2008/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2008 privind standardele și procedurile comune aplicabile în statele membre pentru returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală se opun normei de drept intern potrivit căreia eliberarea unei autorizații care conferă un drept de ședere în cadrul examinării unei cereri de acordare a unui permis de ședere pentru motive medicale, considerată admisibilă ținând seama de criteriile precizate mai sus, înseamnă că resortisantului unei țări terțe i se permite șederea, chiar și cu titlu temporar și în condiții precare, în timpul examinării acestei cereri, iar eliberarea certificatului respectiv implică, așadar, retragerea implicită a deciziei de returnare adoptate anterior în contextul unei proceduri de azil, cu care este incompatibilă?